

ΠΡΟΣ: Δικαιούχοι ΕΠ ΔΑΜ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Τμήμα Β2: Παρακολούθησης και Διαχείρισης

Ταχ. Δ/ση: Μέρλιν 5, 10671 Αθήνα

Πληροφορίες: Σ. Βασάλου, Κ.Παρασκευαΐδου

Τηλ.: 210 7546635-6

Email: s.vasalou@mou.gr; k.paraskevoidou@mou.gr

ΘΕΜΑ: Παροχή οδηγιών/διευκρινίσεων για την εύρυθμη υλοποίηση, παρακολούθηση και χρηματοδότηση των ενταγμένων στο ΕΠ ΔΑΜ ΕΠΑ Πράξεων.

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του παρόντος είναι η παροχή οδηγιών/διευκρινίσεων στους δικαιούχους του Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΠ ΔΑΜ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) για τη λήψη ενεργειών και μέτρων προκειμένου να διασφαλίζεται η εύρυθμη εκτέλεση και παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των Πράξεων, η έγκαιρη χρηματοδότηση και η ολοκλήρωσή τους, σύμφωνα με την Απόφαση Ένταξης και την ισχύουσα νομοθεσία.

B. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΟΡΙΣΜΟΙ

Το ΕΠ ΔΑΜ διέπεται και ρυθμίζεται κυρίως από τις διατάξεις των κάτωθι:

- i. **Τον ν.5264/2025** «Νέο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, μεταφορά Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και λοιπές διατάξεις» (Α' 239).
- ii. **Τον ν.5140/2024**, «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις» (Α' 154), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- iii. **Την υπ. αριθμ.62564/2021 υ.α.**, «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου - Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 2442), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- iv. **Την υπ. αριθμ. 149042 ΕΞ 2025/12-9-2025 υ.α.** «Έγκριση Ειδικού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης» (Β' 4879).

Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου:

Ως Υπηρεσία Διαχείρισης (Υ.Δ) νοείται το Τμήμα Β2, Παρακολούθησης και Διαχείρισης της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδοτήσεων της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥ ΔΑΜ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠ.ΕΘ.Ο.Ο.). Email: b2-epadam@mou.gr

Φορέας Χρηματοδότησης (Φ.Χ) είναι η Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών (ΓΔΟΥ) του ΥΠ.ΕΘ.Ο.Ο. (emails: dpda@glk.gr, b-dpda@glk.gr).

Γ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Η Υ.Δ είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της υλοποίησης των ενταγμένων πράξεων μέσω της αξιολόγησης της προόδου των βασικών στοιχείων του φυσικού και οικονομικού τους αντικειμένου και τη διενέργεια επιθεωρήσεων, και για την ενημέρωση και τον συντονισμό των ενεργειών των δικαιούχων.

Στο πλαίσιο αυτό, παρατίθενται, υποστηρικτικά, σημεία (θεσμικές διατάξεις και υποχρεώσεις) που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής κατά την υλοποίηση των πράξεων:

Θεσμικό Πλαίσιο	Συνοπτική περιγραφή
Άρθρο 11 - Υποχρεώσεις φορέων, έργα των οποίων χρηματοδοτούνται από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ), ν. 5140/2024	<ul style="list-style-type: none">○ Τήρηση διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων & ανάληψης Νομικών Δεσμεύσεων○ Κανονικότητα & νομιμότητα δαπανών○ Εφαρμογή των Συστημάτων Διαχείρισης & Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑ και του ΕΠ ΔΑΜ.○ Τήρηση νομοθεσίας υλοποίησης έργων○ Τήρηση νομοθεσίας προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων○ Τήρηση όρων απόφασης ένταξης ΑΠΔΕ, χρονοδιαγράμματος υλοποίησης έργου○ Δημοσιότητα χρηματοδότησης από ΑΠΔΕ○ Συντήρηση & λειτουργία έργων, πέραν της ολοκλήρωσής τους○ Τήρηση εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου
Άρθρο 25 - Ανάληψη νομικών δεσμεύσεων, ν. 5264/2025	<ul style="list-style-type: none">○ Διακρίβωση και παρακολούθηση ανάληψης Νομικών Δεσμεύσεων (ΝοΔΕ) έργων αποκλειστικά μέσω ΟΠΣ - ΕΠΑ○ Οι δικαιούχοι ενημερώνουν αμελλητί για την ανάληψη ή την τροποποίηση των νομικών δεσμεύσεων και καταχωρίζουν έγκαιρα και με ακρίβεια τα σχετικά στοιχεία

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Σύναψη ΝοΔΕ όλων των υποέργων της Πράξης το αργότερο 20 μήνες από την ένταξη στο ΕΠ ΔΑΜ
<p>Άρθρο 31 - Ευθύνη, δικαιώματα και Υποχρεώσεις δικαιούχων, ν. 5264/2025</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Καθορίζονται αναλυτικά στις προσκλήσεις και στις αποφάσεις χρηματοδότησης των έργων.</u> <ul style="list-style-type: none"> - Τήρηση του εφαρμοστέου δικαίου (κανόνες δημόσιων συμβάσεων και κρατικών ενισχύσεων) - Συμμόρφωση με κανόνες επιλεξιμότητας, διαφάνειας - Ενέργειες για την εκπλήρωση υποχρεώσεων για την ορθή εκτέλεση και χρηματοδότηση έργου - Παρακολούθηση υλοποίησης έργων και της διενέργειας επιθεωρήσεων και ελέγχων από αρμόδια όργανα και υπηρεσίες - Διασφάλιση της ισότητας των φύλων, της μη διάκρισης, της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία - Εξασφάλιση της απαιτούμενης προβολής και δημοσιότητας του έργου
<p>Άρθρο 45, Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης, ν. 4412/2016</p>	<p>Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να τηρεί «φάκελο δημόσιας σύμβασης», στον οποίο τηρούνται διακριτά στοιχεία/υποφάκελοι που αφορούν και στο στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης. Κοινοποίηση στην Υ.Δ συμπληρωμένου του εντύπου Δ1 Ε3 «Κατάσταση Τήρησης Φακέλου Έργου» με την υποβολή του πρώτου αιτήματος πληρωμής, σύμφωνα με την παρ. 5 του Παραρτήματος Ι της απόφασης ένταξης της Πράξης.</p>

Βασικά στάδια κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των πράξεων είναι τα εξής:

➤ **Θέσπιση μορφών συνεργασίας μεταξύ φορέων/αναθετουσών αρχών**

Βοηθητικά, επισυνάπτεται το με ΑΠ. 139545/21-12-2021 έγγραφο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ με θέμα «Μορφές συνεργασίας μεταξύ φορέων/αναθετουσών αρχών», στο οποίο παρατίθενται οι βασικές αρχές για τη θέσπιση διαφόρων μορφών συνεργασίας μεταξύ φορέων/αναθετουσών αρχών, όπως είναι η κάθετη (in house) συνεργασία του άρθρου 12 παρ. 1- 3 του Ν. 4412/2016 (Α΄ 147) (ή άρθρου 247 παρ. 1-3 για το Βιβλίο ΙΙ), η οριζόντια ή διαδιοικητική της παρ. 4 των ιδίων άρθρων, η συνεργασία μέσω προγραμματικής σύμβασης του άρθρου 100 του Ν. 3852/2010 (Α΄ 87), η διαδημοτική ή διαβαθμική συνεργασία του άρθρου 99 του ως άνω νόμου κ.λπ.

➤ **Τήρηση διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων**

Υποστηρικτικά, επισυνάπτεται προς διευκόλυνσή σας η με ΑΠ. 43282/04-06-2025 (ΑΔΑ: 911046ΝΛΣΞ-5ΔΚ) εγκύκλιος της Γενικής Δ/νσης Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης με θέμα «Οδηγίες σχετικά με την τήρηση του φακέλου δημόσιας σύμβασης

προμηθειών του άρθρου 45 του ν. 4412/2016», για την παροχή κατευθύνσεων στις αναθέτουσες αρχές, που διενεργούν ανοικτές διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, σχετικά με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον φάκελο δημόσιας σύμβασης, ο οποίος συγκροτείται και τηρείται από τις αναθέτουσες αρχές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 του ν. 4412/2016.

➤ **Οργάνωση φακέλου της Πράξης - Δικαιολογητικά**

Για την καλύτερη προετοιμασία και οργάνωση του φακέλου της Πράξης, οι Δικαιούχοι δύνανται να ανατρέξουν συμβουλευτικά στις σχετικές οδηγίες που αφορούν Πράξεις Προγραμμάτων ΕΣΠΑ (συν. Οδηγίες Ο.ΙΙ.5_1 Αποδεικτικά Έγγραφα και κύρια σημεία επαλήθευσης κατά τη διοικητική επαλήθευση πραγματικών δαπανών Πράξεις Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027).

Δ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Τα βήματα που ακολουθούν την υπουργική απόφαση Ένταξης της Πράξης στο ΕΠ ΔΑΜ και την, με υπουργική απόφαση, εγγραφή της στο ΠΔΕ, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο είναι τα ακόλουθα:

1. Υποβολή Τεχνικού Δελτίου Υποέργου (ΤΔΥ)

Για κάθε υποέργο του εγκεκριμένου Τεχνικού Δελτίου Πράξης (ΤΔΠ), μετά την ανάληψη νομικής δέσμευσης (ΝοΔΕ), όπως π.χ. με την υπογραφή σύμβασης, ο Δικαιούχος υποβάλλει άμεσα και αποκλειστικά στο ΟΠΣ ΕΠΑ το Τεχνικό Δελτίο Υποέργου (ΤΔΥ), με συνημμένα όλα τα απαραίτητα έγγραφα επιβεβαίωσης της ορθότητας των στοιχείων του. Το Πληροφοριακό Σύστημα του ΠΔΕ (e-ΠΔΕ) ενημερώνεται για την αναληφθείσα ΝοΔΕ μέσω του ΟΠΣ ΕΠΑ, αμέσως μετά τον έλεγχο και την οριστικοποίηση του ΤΔΥ από την Υπηρεσία Διαχείρισης. Οι δικαιούχοι ενημερώνουν αμελλητί για την ανάληψη ή την τροποποίηση των ΝοΔΕ και καταχωρίζουν έγκαιρα και με ακρίβεια τα σχετικά στοιχεία.

2. Υποβολή Αιτήματος Χρηματοδότησης (κατανομή)

Ο Δικαιούχος υποβάλλει αίτημα για τη χρηματοδότηση (κατανομή) της Πράξης στο Πληροφοριακό Σύστημα e-ΠΔΕ (μέσω του Χρήστη Φορέα Υλοποίησης) και το αποστέλλει με email στον Φορέα Χρηματοδότησης, κοινοποιούμενο στην Υπηρεσία Διαχείρισης, με συνημμένα τα απαραίτητα δικαιολογητικά (συμβάσεις, τιμολόγια), που αποδεικνύουν την ωριμότητα του έργου για πληρωμή.

Επισημαίνεται ο μεταρρυθμιστικός χαρακτήρας του μέτρου της Γενικής Γραμματείας ΠΔΕ & ΕΠΑ για την εφαρμογή ενιαίου σταδίου έγκρισης χρηματοδότησης και πιστώσεων, στο πλαίσιο της συνεχούς προσπάθειας δραστικής μείωσης του διοικητικού βάρους που προκαλείται από την έκδοση πολλαπλών αποφάσεων καθώς και της απλούστευσης των διαδικασιών κατανομής πιστώσεων ανά έργο. Η έγκριση της απόφασης χρηματοδότησης συνιστά πλέον ταυτόχρονα έγκριση για τις αντίστοιχες πιστώσεις ανά έργο (άρθρο 15, ν. 5140/2024). Η Συλλογική Απόφαση (ΣΑ) περιλαμβάνει μόνο τη συνολική ετήσια πίστωση ανά ΣΑ, χωρίς επιμέρους κατανομή πιστώσεων στα έργα (άρθρο 12, ν. 5140/2024).

3. Ενέργειες Υπηρεσίας Διαχείρισης

Η Υπηρεσία Διαχείρισης αποστέλλει Γνώμη περί της χρηματοδότησης του έργου στον Φορέα Χρηματοδότησης, εντός 10 ημερών.

4. Ορισμός Υπόλογου Διαχειριστή Πράξης, Εισηγητή Εκκαθάρισης Δαπάνης, Υπεύθυνου Λογαριασμού

Παράλληλα με την υποβολή του πρώτου αιτήματος χρηματοδότησης (κατανομής):

- ο Δικαιούχος υποβάλλει αίτημα στον Φορέα Χρηματοδότησης, κοινοποιούμενο στην Υπηρεσία Διαχείρισης, για τον ορισμό της οικονομικής του υπηρεσίας ως Υπόλογου Διαχειριστή της Πράξης, έτσι ώστε να έχει την ευθύνη πραγματοποίησης των πληρωμών μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ).
- Στη συνέχεια εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, για τον ορισμό του υπόλογου διαχειριστή κάθε πράξης.
- Ορίζεται Εισηγητής Εκκαθάρισης Δαπάνης και Υπεύθυνος Λογαριασμού από τον Δικαιούχο και στη συνέχεια ο Υπόλογος της πράξης προωθεί τις αποφάσεις ορισμού "Εισηγητή Εκκαθάρισης Δαπάνης" και "Υπεύθυνος Λογαριασμού" στον Φορέα Χρηματοδότησης (emails: dpda@glk.gr, b-dpda@glk.gr) και στην Τράπεζα της Ελλάδος (email: serv.dier@bankofgreece.gr), με κοινοποίηση στην Υπηρεσία Διαχείρισης (b2-epadam@mou.gr) και παράλληλα,
- οι χρήστες "Υπεύθυνος Λογαριασμού" και "Εισηγητής Εκκαθάρισης Δαπάνης" αιτούνται στο e-rde λογαριασμούς νέων χρηστών για τη ΣΑΝΑ951, προκειμένου να αποκτήσουν τα σχετικά δικαιώματα για την Πράξη (ανεξάρτητα αν έχουν ήδη λογαριασμό στο e-rde), επισυνάπτοντας τα αρχεία ορισμού τους και ενημερώνουν σχετικά την Υπηρεσία Διαχείρισης.

Υπενθυμίζονται οι εμπλεκόμενοι Φορείς καθώς και οι σχετικοί ρόλοι τους στο e-ΠΔΕ:

Φορέας-Αναθέτουσα Αρχή (ΑΑ)

Ρόλος - Υπεύθυνος διαχείρισης Ηλεκτρονικού Τιμολογίου (ΗΤ): Πιστοποιημένος υπάλληλος της Αναθέτουσας Αρχής που έχει συνάψει τη σύμβαση του έργου. Παραλαμβάνει σε πρώτο χρόνο το ΗΤ και είναι υπεύθυνος για τον έλεγχό του, την κατάταξη του (ΣΑ, έργο, υποέργο, Νο.Δε.) και τη δρομολόγησή του στον αρμόδιο υπόλογο προς πληρωμή.

Φορέας-Υπόλογος Διαχειριστής έργου ΠΔΕ

Ρόλος - Εισηγητής εκκαθάρισης δαπάνης: Πιστοποιημένος υπάλληλος του φορέα - υπολόγου διαχειριστή έργου ΠΔΕ στον οποίο ανατίθεται το ΗΤ. Είναι υπεύθυνος για: α) τον έλεγχο των οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών, ώστε να διασφαλίζεται η νομιμότητα και κανονικότητα της δαπάνης καθώς και β) την κατάρτιση της εντολής πληρωμής, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της ΚΥΑ 134453/28.12.2015 (ΦΕΚ 2857/τ.Β') «Ρυθμίσεις για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - ΠΔΕ (Τροποποίηση και αντικατάσταση της ΚΥΑ 46274/26.09.2014 (ΦΕΚ 2573/τ.Β')».

Φορέας-Υπόλογος Διαχειριστής έργου ΠΔΕ

Ρόλος - Υπεύθυνος λογαριασμού: Πιστοποιημένος υπάλληλος του φορέα - υπολόγου διαχειριστή έργου ΠΔΕ, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των εντολών πληρωμής μέσω δημιουργίας ηλεκτρονικών πληρωμών (eps).

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την σχετική ιστοσελίδα του e-ΠΔΕ:
<https://epde.gr/portal/egxeiridia/>

Ε. ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ

Μέχρι την έκδοση του νέου ΣΔΕ του ΕΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2026-2030 του άρθρου 22 του ν. 5264/2025 και σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 26 του άρθρου 45 του ίδιου νόμου, ισχύουν οι προβλέψεις της υπ' αρ. 62564/4.6.2021 υπουργικής απόφασης «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου. Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 2442), πλην του άρθρου 14Α αυτής, περί προθεσμίας ανάληψης νομικών δεσμεύσεων και αιτήματος παράτασης (<https://epa.gov.gr/>).

Για τις πληρωμές, τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις της υπ' αρ. 134453/2015 (Β' 2857) κοινής υπουργικής απόφασης «Ρυθμίσεις για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων – ΠΔΕ».

Η υπηρεσία μας θα σας ενημερώνει έγκαιρα για τυχόν αλλαγές τροποποιήσεις/νέες υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για το νέο ΕΠΑ (ν.5264/2025).

Είμαστε στη διάθεσή σας για συνεργασία.

**Προϊσταμένη Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού
και Συντονισμού Χρηματοδότησης**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΑΥΡΟΓΟΝΑΤΟΥ

Συνημμένα:

1. Το με ΑΠ. 139545/21-12-2021 έγγραφο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ.
2. Η με ΑΠ. 43282/04-06-2025 (ΑΔΑ: 9Ι1Ο46ΝΛΣΞ-5ΔΚ) εγκύκλιος της Γενικής Δ/νσης Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης.
3. Οδηγίες Ο.ΙΙ.5_1 Αποδεικτικά Έγγραφα και κύρια σημεία επαλήθευσης κατά τη διοικητική επαλήθευση πραγματικών δαπανών Πράξεις Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.
4. Έντυπο Δ1 Ε3.

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφείο Διοικητή ΕΥΔΑΜ
2. Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού Συντονισμού Χρηματοδότησης